

Svenskt teckenspråk och TSS

Detta är skillnaden

Sveriges Dövas Riksförbund

Teckenspråk - ett språk

Teckenspråket har egen grammatik och egna ord/tecken och uttryck. Teckenspråket har en annan ordföljd än talad svenska. Det uttrycks inte bara med händerna, utan ansiktsuttryck och kroppen har stor betydelse.

Teckenspråket är inte internationellt. Varje land har sitt eget teckenspråk, precis som varje land har sitt eget talspråk. I Sverige används svenskt teckenspråk.

Teckenspråk inte i skrift

Teckenspråket finns inte i skriftspråk. För att förmedla tal eller skriven text, så översätts eller tolkas texten och en person som använder teckenspråk videofilmas och visas i TV, internet eller DVD.

Inte teckenspråk och talspråk samtidigt

Att använda teckenspråk och tala svenska samtidigt är i praktiken omöjligt, eftersom språkens grammatik och uttryck är så olika.

När detta ändå görs är det bara enstaka tecken från teckenspråket som används. Detta sätt att kommunicera brukar ibland användas av hörande när både teckenspråkiga döva och hörande, som inte kan teckenspråk, är närvarande och det inte finns tolk. Det är ingen användning som vi rekommenderar.

TSS skapat för vuxendöva

Vuxendöva kallar man de som blivit döva i vuxen ålder. De har hört i hela sitt liv och kommunicerat på svenska. När de förlorar hörseln blir det svårt att kommunicera.

Själva kan de tala, men hör ju inte svaret. Den de talar med kan använda svenska med tecken som stöd när de svarar. Det var för denna grupp som TSS kom till på 80-talet. Tecknen lånade man från teckenspråket.

Svenska med teckenstöd

Vi rekommenderar begreppet ”svenska med teckenstöd” i stället för förkortningen TSS, för att betona att det är svenska med stöd av enstaka tecken det handlar om och inte fulländat teckenspråk.

Det finns många uttryck för svenska med teckenstöd:

- svenska med stöd av tecken
- TAKK - Tecken som alternativ kompletterande kommunikation
- tecken till tal
- tecken som stöd till talet
- teckenkommunikation
- tecken som stöd
- TSS

Tecken för hörande barn - teckenspråk för döva barn

Svenska med teckenstöd vänder sig inte till döva barn, utan till hörande barn med tal- eller språkstörningar, och barn som har svårt att lära sig tala.

Teckna med babyen

Populärt och en fantastisk upplevelse är att använda tecken tidigt med små hörande barn, Babytecken. På så sätt kan barnet kommunicera långt före det lär sig tala, och talspråksutvecklingen stimuleras också.

Tecknad svenska

Begreppet ”tecknad svenska” dök upp i början på 1970-talet. Teckenspråksforskningen hade precis startat och man hade ännu inte upptäckt att teckenspråket var ett eget språk med egen grammatik.

Därför konstruerades ett tecknat språk utifrån svenska språkets grammatik, för att lära döva svenska.

Tecknad svenska innebar på den tiden att man tecknade varje ord, även alla småord och ändelser. För de ord som inte hade något naturligt tecken hittade man på ett.

Idag har begreppet ”tecknad svenska” börjat användas för den typ av TAKK, där man följer svenska språkets ordföljd och tecknar så många ord som möjligt i den svenska texten. Detta är dock inte identiskt med den ursprungliga betydelsen av ”tecknad svenska”.

CI och teckenspråk

Cochlea Implantat, CI, är en avancerad hörapparat som fungerar bra för många döva barn. Barnet blir inte hörande, utan snarare hörselskadat, och behöver teckenspråk för situationer när hörseln trots CI inte räcker till. Om och när CI tas bort är personen döv och beroende av kommunikation på teckenspråk.

En del kan med hjälp av CI tolka ljud och klarar att kommunicera på talat språk. För andra fungerar det mindre bra. Det kan bero på att man inte trivs med sitt implantat, eller att det helt enkelt inte ger den hörsel man hoppades på.

En del föräldrar invaggas i tron att deras barn blir fullt hörande med CI. Man placerar därför sina barn i den vanliga grundskolan och väljer bort teckenspråket för barnets räkning. Men CI fungerar inte lika bra för alla, och några barn kommer att behöva teckenspråk för sin kommunikation. Vilka de barnen är vet man ju inte förrän senare. Vågar du som förälder chansa på att just ditt barn klarar sig bra utan teckenspråk?

Det barn som har fått lära sig teckenspråk som liten har en valmöjlighet – han eller hon kan välja teckenspråk i stället när hörseln inte räcker till. De barn vars föräldrar helt förlitat sig på CI har inte detta val.

Tvåspråkighet en tillgång

Det är en stor trygghet att vara fullt tvåspråkig, d.v.s. ha fått lära sig både svenska och teckenspråk som barn. En hörande förälder kommer aldrig att få kritik från sitt döva eller hörselskadade barn med eller utan CI, att det fått lära sig teckenspråk tidigt.

Barn växlar språk automatiskt

Barnet behöver tillgång till och möjlighet att utveckla sina kunskaper i teckenspråk från tidig ålder och under hela skoltiden, oavsett skolform. På så sätt får vi trygga barn som genom hela livet själva avgör när de vill kommunicera på svenska eller på teckenspråk, och växla mellan språken. Att kunna teckenspråk är en trygghet.

Kontakta oss så berättar vi mer

Vi vet allt om svenskt teckenspråk och hur mycket ditt barn kommer att tacka dig för att du inte chansar.

Sveriges Dövas Riksförbund
Box 300
793 27 Leksand
Telefon: 0247-641 00
Texttelefon: 0247-641 67
Fax: 0247-151 03
E-post: sdr@sdr.org